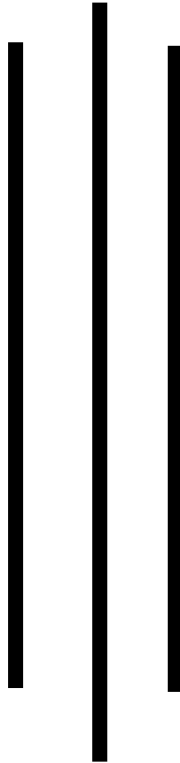

खप्तडछान्ना गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
छान्ना, बझाङ्ग
२०८२

आ.व २०८२।०८३ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको आ.व. २०८२।०८३ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य

गाउँसभाका अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू,
गाउँसभाका सचिवज्यू,
उपस्थित कर्मचारीज्यूहरू, पत्रकारज्यू हरू लगायत
सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावहरू ।

नेपालको संविधान जारी भएपछि यस गाउँपालिकाको १७ औं बजेट गाउँसभामा आज सम्बोधन गर्न पाउँदा मलाई गर्वको अनुभूति भएको छ ।

नेपालको सार्वभौमिकता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनहरू तथा जनयुद्धमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अत्रात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । ती आन्दोलनहरूको नेतृत्व गर्नु अग्रजहरूप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दै नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरूले पुऱ्याउनुभएको महान योगदानको पुनःस्मरण गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधान जारी भए पश्चात देश संघीय प्रणाली अनुरूप राज्य पुनसंरचना भई बनेका प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूको संस्थागत गर्दै संविधानको कार्यान्वयन गर्नु प्रमुख दायित्व रहेको छ । यस प्रणाली अन्तर्गत गाउँपालिका भित्रको विकास निमार्ण तथा सामाजिक उत्थानका कार्यहरूलाई उच्च महत्व दिने कार्य गर्दै आएको छ ।

अब म खप्तडछान्ना गाउँपालिकाले आ.व. २०८२।०८३ को योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका आधारहरू निम्न बमोजिम प्रस्तुत गर्दछु :

- नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
- संघीय सरकारको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- प्रदेश सरकारले लिएका आर्थिक एवं वित्तीय नीतिहरू,
- स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली एवं एकल तथा साभ्ता अधिकार सूची,
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू,
- नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका विभिन्न प्रतिवद्धताहरू,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा अन्य स्थानीय तहमा सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, नियमावलीका प्रावधानहरू,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू : सहस्राब्दी विकास लक्ष्य, दिगो विकाससम्बन्धी नीति, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तीकरण तथा समावेशी विकास,

बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरणमैत्री स्थानीय शासन, खुला दिसामुक्त तथा सरसफाइ, पूर्ण उर्जा संकट लगायतका अन्य सम्बन्धित विषयहरू,

- निर्वाचनको क्रममा जारी गरिएका निर्वाचन घोषणापत्रहरू,
- विगत आर्थिक वर्षमा गाउँपालिकाले तयार पारेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू,
- टोलबस्ती स्तरबाट आएका सुभावहरू,
- विभिन्न राजनीतिक दलहरू, संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरू, गाउँवासी सम्पूर्ण दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीका सल्लाह सुभावहरू
- सामाजिक संजाल बाट आएका सुभावहरू,

यस गाउँपालिकाबाट संचालित सम्पूर्ण विकासका कार्यक्रमहरू गाउँ कार्यपालिका, विषयगत शाखा,वडासँग समन्वय र सहभागितामा भई राखेको कुरा यहाँ उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई अवगत नै छ । यस गाउँपालिकाका लागि नेपाल सरकारबाट विनियोजन भएको र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन भएको बजेटमा आन्तरिक राजस्व संकलनबाट प्राप्त रकमलाई जोडी आएको कुल बजेटको सीमाभित्र रही नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको मार्गदर्शन र गाउँपालिकाको भौगोलिक, जनसंख्याको आधारमा रही चालु आ.व.मा संचालन भएका र आगामी आ.व.को लागि प्रस्ताव गरिएका कार्यक्रमहरू सहभागितात्मक योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणहरू पार गर्दै स्वीकृतिका लागि गाउँसभामा पेश गरिने यो प्रजातान्त्रिक विधि र संस्कारलाई आत्मसात गर्दै म चालु आ.व.को यथार्थ आय व्यय र आगामी आ.व.को प्रस्तावित कार्यक्रमहरू यस गरिमामय गाउँसभामा पेश गर्न अनुमति चाहन्छु ।

अध्यक्ष महोदय,

- सिमित वित्तीय स्रोतबाट असिमित जनआकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न कठिन हुने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै उपलब्ध स्रोत र साधनलाई जनअपेक्षा अनुरूप व्यवस्थापन गर्ने यथेष्ट प्रयास गरेको छु ।
- गाउँपालिकाले लिएको आर्थिक समृद्धिको अभियानलाई साकार पार्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका मार्गदर्शन र निर्देशनहरूलाई हृदयङ्गम गरी गाउँ कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यहरू लगायत विकास तथा नीति निर्माणमा सम्वद्ध सबै सरोकारवालाहरूको व्यापक सहभागीतामा “विकासमा प्रतिवद्ध, आर्थिक रुपमा समृद्ध” भन्ने मूल नारा सहितको गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक विकासका लागि दीर्घकालिन सोच, लक्ष्य, रणनीतिहरू, अवलम्बन गरी प्राथमिकीकरणका आधारमा तय गरिएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई यसै गरिमामय सभाबाट सहर्ष पारित गरी आजकै मितिबाट कार्यान्वयन हुने कुरामा म विश्वस्त छु ।
- गाउँपालिकाबाट कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता मानव विकास सूचकांक, पूर्वाधारको आवश्यकता हेरी सम्बन्धित क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गर्न पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आ.व.मा यस गाउँपालिका अन्तर्गत कार्यान्वयन भएका विकास निर्माणका योजना तथा कार्यक्रमहरूको सम्पूर्ण विवेचना गर्न चाहन्छु ।

१. गाउँपालिकाको गौरवका योजनाहरू कार्यान्वयन अन्तिम चरणमा रहेका छन् ।
२. उपभोक्ता समितिबाट संचालन हुने कामहरू सम्पन्न भएका छन् ।
३. गाउँपालिकाका सबै बस्तीहरूमा राष्ट्रिय विद्युत सेवा विस्तार भैरहेको छ ।
४. संघीय सरकार संगको सम्पुरक साभेदारीमा संचालित योजनाहरू टेन्डरद्वारा निमार्ण अन्तीम चरणमा रहेका छन् ।
५. गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण कार्यालयहरू र टोल बस्तीहरूमा इन्टरनेट सेवा विस्तार भैरहेको छ ।
६. खप्तडछान्ना गाउँपालिकाको भू गुरुयोजना निमार्ण गरिएको छ ।
७. गाउँपालिका अन्तर्गत विद्यालयहरूको दरबन्दी मिलान गरिएको छ ।
८. शिक्षामा थप गुणस्तर सुधारका लागि स्थानीय पाठ्यक्रम प्रयोगमा ल्याइएको छ ।
९. विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरू संगको साभेदारीमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, भेटनरी लगायतका शाखाहरूको कार्यक्रम संचालन गरिएका छन् ।
१०. गाउँपालिका भित्र संचालनमा रहेका २३ वटा विद्यालयहरूमा भान्साघर निमार्ण कार्य अन्तीम चरणमा रहेको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना विनियोजनबाट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

- आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ का लागि नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु.१० करोड १० लाख, राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु. ८ करोड १ लाख ४६ हजार ४ सय ४४ र संघीय सशत अनुदान तर्फ रु.२१ करोड १९ लाख, प्रदेश समानीकरण ९४ लाख १९ हजार, प्रदेश राजस्व बाडफाड २१ लाख ७२ हजार, प्रदेश सम्पुरक ५२ लाख, प्रदेश विशेष अनुदान ३० लाख, प्रदेश सम्पुरक अनुदान ४३ लाख, गरी जम्मा रु. ४१ करोड ७१ लाख ३७ हजार ४ सय ४४ विनियोजन गरेको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को नीति तथा कार्यक्रमका लक्ष्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

१. गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने ।
२. आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्‍याउने ।
३. कृषिजन्य वस्तुको उत्पादनमा वृद्धि गरी आयस्तर बढाउने ।
४. महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ दिलाउने ।
५. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने ।
६. दिगो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न सघाउ पुर्‍याउने ।

७. शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण जस्ता सामाजिक पक्षको स्तर वृद्धि गरी स्वस्थ र समृद्धि उन्मुख बनाउने ।
८. सुशासन र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा मितव्ययी, पारदर्शी एवं प्रभावकारी बनाई जनताले छिटोछरितो र विश्वासिलो महसुस गर्ने गरी सेवा सञ्चालन गरिने ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को नीति तथा कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् :-

१. व्यावसायिक कृषि तथा व्यावसायिक पशुपालनको माध्यमबाट उत्पादन वृद्धि गरी जनताको आयस्तरमा वृद्धि गर्नु ।
२. गाउँपालिका भित्र स्थानीय सडक तथा पुल, सिँचाई, खानेपानी जस्ता आधारभूत पूर्वाधारहरुको विकास गर्नु ।
३. शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई एवं पोषण लगायतको विकास गरी मानव विकासको स्तरमा सुधार ल्याउनु ।
४. धार्मिक एवं ऐतिहासिक पर्यटन को सम्भावनाको पहिचान गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरु भित्र्याउनु ।
५. समाजमा परम्परागत रुपमा चलिआएका धर्म संस्कृति अनुसारका जात्रा तथा पर्व, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्नु ।
६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सिद्धान्त अनुरूप प्रत्यक्ष लाभ पुऱ्याउनु ।
७. जनतालाई सेवा प्रवाह र सुशासनको प्रत्याभूति दिलाउनु ।
८. जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यमार्फत विकास निर्माण गर्नु ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक विकास कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

कृषि तथा पशु विकास तर्फ

१. यस गाउँपालिकालाई कृषि तथा पशुतर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा ३७ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट कृषि तथा पशु विकासतर्फ रु. ६८ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
२. बाँझो रहेको कृषियोग्य भूमिमा माटो सुहाउँदो फलफूल, तरकारी पकेट क्षेत्र निर्धारण गरि कृषकलाई सम्मान तथा प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी बाँझो जग्गा उपलब्धीमूलक बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३. यस गाउँपालिकामा पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालनतर्फ आकर्षित गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।
४. आँप, लिची, सुन्तला, अमिलो, कागती, स्याउ, केरा, ओखर जस्ता सबै हावापानी अनुकूलका व्यवसायीक फलफूल खेतीका साथै व्यवसायीक रुपमा अर्गानिक तरकारी खेती गर्ने र च्याउखेती गर्ने कृषकहरुलाई बोटविरुवा, बीउविजन ल्याउनका लागि अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ ।
५. कृषकले उत्पादन गरेका तरकारी र दाल लाई दिवाखाजा कार्यक्रममा निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

६. गाउँमा उत्पादित आलु र प्याजको बजारीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
७. प्रत्येक वडाका नमुना कृषकहरु लाई छनोट गरि पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
८. बेरोजगार युवाहरुको तथ्याङ्क सकलन गरि कृषि विकास तर्फ माछा पालन,बुगुर पालन,कुखुरा पालन,बाख्रा पालन,भैसी पालन, गाईपालन जस्ता कार्य संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
९. कृषि एम्बुलेन्स खरिदका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
१०. **Heifer internation Nepal** (हेफर इन्टरनेसनल नेपाल) संगको साभेदारीमा कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यक्रम निरन्तरता दिइने छ ।

उद्योग, पर्यटन तथा सहकारी तर्फ

११. यस गाउँपालिकालाई गरिवि निवारणका लागि लघु उद्योग विकास कार्यक्रमका लागि सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. १३ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट गरिवि निवारणका लागि लघुउद्योग विकास कार्यक्रमका लागि रु. ४ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
१२. "सिप सिकौं, उद्यमी बनौं" गरिव घरपरिवार एवं लक्षित समूहका लागि गरिवि निवारणका लागि लघु उद्योग विकास कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
१३. गाउँस्तरमा युवा तथा महिलाहरुलाई आयआर्जनमा लगाई उद्यमशील बनाउन तालिम तथा प्रोत्साहन कार्यक्रमहरु प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. यस क्षेत्रमा पाइने उच्च मूल्यका जडिबुटीहरुको वैज्ञानिक व्यवस्थापन गरी सार्वजनिक निजी साभेदारी मोडेलमा जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
१५. उद्यमशिलता विकास,लघु तथा घरेलु उद्योग विकासका लागि स्थानीय स्रोत,सिप र सन्दर्भ अनुकूल लघु तथा साना उद्योग,स्टार्टअप र नव प्रवर्तनशील उद्यमलाई प्रवर्द्धन गर्न व्यवसायको संवर्धन र उद्यमहरुको द्रुतीकरण मार्फत नवप्रवर्तन मार्फत नवप्रवर्तन वित्त र प्रविधिमा पहुँच बजार विस्तार र आन्दानी बृद्धि गरिने छ ।
१६. गाउँपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यस्थल बनाउन र पर्यटकीय पूर्वाधार विकास गर्न पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्न रकम विनियोजन गरिनेछ ।
१७. आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई पर्यटकीय गन्तव्य स्थल क्षेत्रका गाउँहरुमा होमस्टे संचालनमा थप जोड दिई व्यवस्थित रुपमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुलाई आकर्षित गर्न गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलको व्यापक प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम गर्नुका साथै महत्वपूर्ण ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक तथा प्राकृतिक क्षेत्रलाई समावेश गरी धार्मिक पर्यटनको प्रवर्द्धन, पूर्वाधार विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१९. परम्परागत रुपमा चलिआएका संस्कृति, जात्रा तथा पर्व, लोक परम्परा, रहनसहन र मौलिकताको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२०. पालिकामा रहेका पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरुको पहिचान, निजी रुपमा सञ्चालित पर्यटकीय क्रियाकलाप तथा गतिविधि र पर्यटकीय पूर्वाधारहरुको व्यवस्थापन तथा सञ्चालनको सूचना प्रसार गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न आन्तरिक पर्यटकीय अवलोकन भ्रमणको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२१. सामुदायिक उत्पादन प्रणाली मार्फत आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसाय गर्न अनुदानमा आधारित महिला सहकारी तथा कृषि सहकारी सञ्चालन गर्ने अवधारणा ल्याइनेछ ।
२२. गरिवि निवारणका लागि लघु उद्योग विकास कार्यक्रम (मेडपा) लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
२३. यूवा तथा पछिडिएका ब्यक्तीहरु लाई सिपमूलक तालिम, प्रविधि हस्तान्तरण गरि विभिन्न कार्यक्रम मार्फत जिविकोपार्जन सुधार गरिनेछ ।
२४. साना तथा मझौला उद्योग संचालनलाई विषेश जोड दिइने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म सामाजिक विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

शिक्षा तर्फ

२५. “समावेशी र सिपमूलक शिक्षा : स्वदेशमै युवा गा.पा को इच्छा” भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिकाभित्र शैक्षिक गतिविधिहरु संचालन हुदै आईरहेका छन् । यस गाउँपालिकालाई शिक्षा तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. १५ करोड ७० लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट शिक्षा तर्फ रु. १ करोड ४५ लाख ४४ हजार विनियोजन गरिएको छ ।
२६. नेपालमा सरकारबाट सञ्चालित ‘समयमै भर्ना समयमै ज्ञान,गुणस्तरीय शिक्षा सबैको अभियान’ भन्ने अभियानलाई आत्मसात गर्दै यस गाउँपालिका भित्र सबै बालबालिकालाई शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न सार्वजनिक शिक्षालाई गुणस्तरीय,उपयोगी र रोजगार मुलक बनाउन राजनीतिक नेतृत्व अभिभावक निति निमार्ता शिक्षक युवा विद्यार्थीलाई संलग्न गरी सार्वजनिक शिक्षा सुधार अभियान संचालन गरिने छ ।
२७. गरिव तथा जेहेन्दार आर्थिक अवस्था कमजोर भएका आफ्नै लगानीमा एम.वि.वि.एस डक्टर तथा जियोलोजि पढ्ने विद्यार्थीहरुले पढीसकेपछी कम्तीमा दुई वर्ष यस गाउँपालिकामा अनिवार्य सेवा गर्ने शर्तमा पढाईका लागि यस गाउँपालिकाबाट जम्मा खर्चको १० प्रतिशत रकम खर्च ब्यहोर्ने ब्यवस्था लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
२८. “शिक्षकको हातमा पाठ्यक्रम र विद्यार्थीको हातमा पाठ्यपुस्तक” को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पहल गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
२९. विद्यालयहरुको पूर्वाधार निर्माण तथा सुधारमा जोड दिई विद्यालयहरुमा गुणस्तर शिक्षाका लागि सीपमूलक तथा प्रविधियुक्त पठनपाठनको ब्यवस्था मिलाइने छ ।
३०. स्थानीय तहले शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने आर्थिक भारलाई न्यूनिकरण गर्न नेपाल सरकारद्वारा जारी शिक्षा ऐनमा ब्यवस्था भए अनुसार यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरुको अनुगमन गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, भौगोलिक विकटता, भौतिक अवस्था, एक विद्यालय देखि अर्को विद्यालयसम्मको दूरी आदिका आधारमा दरबन्दी मिलान गरी विद्यालय कक्षा घटाउने नीतिलाई निरन्तरता गरिनेछ ।

३१. आधारभूत तह र मा.वि. तहको विद्यार्थी संख्या र विषयगतको आधारमा शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछ ।
३२. विद्यालय लेखापाल, बालविकास केन्द्र, विद्यालय सहयोगी, मा कार्यरत कर्मचारीहरु लाई यस गाउँपालिकाबाट आवश्यक थप बजेट लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
३३. “प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकता” भन्ने मूल नारालाई साकार पार्न गाउँपालिकामा संचालन रहेको प्राविधिक शिक्षा लाई निरन्तरता दिइने छ ।
३४. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक शिक्षाको विकासका लागि शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रधानाध्यापक, शि.अ.सं., शिक्षक विद्यार्थी अभिभावक अन्तक्रियाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
३५. विद्यार्थीहरुको मनोबल तथा क्षमता वृद्धिका लागि शारीरिक व्यायाम, विद्यार्थी खेलकुद, अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन, जेहेन्दार विद्यार्थी प्रोत्साहनको व्यवस्थाका लागि थप रकम विनियोजन गरिनेछ ।
३६. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरुका लागि शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउन प्राविधिक शिक्षालय र हरेक सामुदायिक विद्यालयहरुमा अनिवार्य सीपमूलक प्राविधिक कक्षा सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३७. कक्षा ८ र कक्षा ५ को परिक्षा गाउँपालिका स्तरिय परिक्षा संचालनमा निरन्तरता गरिने छ ।
३८. कक्षा १ देखी ८ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम निमार्ण गरि प्रयोगमा ल्याइएको छ ।
३९. जिल्ला भित्र संचालन रहेका प्राविधिक शिक्षालयमा प्राविधिक विषय पढ्ने ४ जना विद्यार्थीहरु लाई पढाईमा अनुदान दिने ब्यावस्थालाई निरन्तरता दिइएको छ ।
४०. उच्च शिक्षामा छात्राहरुको पहुँच तथा सहभागिता बढाउन विभिन्न तहको परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने छात्रालाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइने छ ।
४१. आधारभूत विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
४२. स्थानीय उत्पादनमा आधारित विद्यालयमा दिवाखाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
४३. आधारभूत विद्यालयमा विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रम लाई प्राथमिकताका साथ निरन्तरता दिइएको छ ।
४४. दिवा खाजा कार्यक्रम लाई प्रभावकारी संचालन तथा विद्यालयलाई पूर्ण सरसफाइ क्षेत्र बनाउन खानेपानी व्यवस्थापन, बालमैत्री धारा, भान्साघर, शौचालय मर्मत, खाडल निमार्ण तथा मर्मत सम्भार कार्यका लागि अन्य निकायहरु संग साभेदारीमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
४५. आधारभूत विद्यालयमा कक्षा १ देखी कक्षा ३ सम्मका बालबालिकाहरुको पठन सिप विकास साथ सिकाई उपलब्धी हासिल गर्न स्थानीय शैक्षिक सामग्री सहितको प्रारम्भीक तह पढाई कार्यक्रम संचालन लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
४६. यस गाउँपालिकामा शिक्षा क्षेत्रमा ३७ वटै विद्यालय र स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गरिरहेको समृद्ध खप्तडछान्ना परियोजना लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
४७. सम्पुर्ण विद्यालयहरुमा अध्यायन गर्ने विद्यार्थीहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

४८. विगत देखी संचालनमा रहेको स्वयम सेवक शिक्षक कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
४९. बालबिकास केन्द्रका बालबालिकाहरुका लागि बालमैत्री कक्षाकोठा तथा शैक्षिक सामाग्रीको व्यवस्थामा विषेश जोड दिइने छ ।
५०. विद्यालयहरुमा निःशुल्क सेनिटरी प्याड वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
५१. विद्यालय जाने बालबालिकाहरुलाई उत्साहित गर्न र सबै प्रकारका बालश्रम निरुत्साहित गर्ने बालश्रम निषेधको नीति अवलम्बन गरी अनुगमनको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाइनेछ ।
५२. बालबालिकाको मनोबल र क्षमता विकास गर्न बालकलवको स्थापना, बाल खेल प्रतियोगिताको आयोजना गरिनेछ ।
५३. युवा शक्ति नै देशको मेरुदण्ड भएकाले यूवाहरुलाई शसक्तिकरणका माध्यमबाट नेतृत्व विकास,सिप बिकासका र क्षमता बिकास तालिमको व्यवस्थापन गरिने छ ।
५४. लागु औषध तथा कुलतमा फसेका तथा सम्भावित युवाहरुलाई युवा परामर्ष तथा सचेतना अभियानलाई समुदाय र बिद्यालय संग जोडेर गैरसरकारी संस्थाहरु संग साभेदारी गरि संचालन गर्ने नीति लगिने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म स्वास्थ्य तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

स्वास्थ्य तर्फ

५५. यस गाउँपालिकालाई स्वास्थ्य तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ३ करोड ३४ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
५६. यस गाउँपालिकालाई पौवागढी स्वास्थ्य चौकी घेरवार निर्माणका लागि प्रदेश सरकार सम्पुरक अनुदान शीर्षकमा रु. ४३ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
५७. यस गाउँपालिकाबाट समेत स्वास्थ्य तर्फ रु. १ करोड ११ लाख ७० हजार विनियोजन गरिएको छ ।
५८. हरेक नेपालीको स्वस्थ भई बाँच्न पाउने हकलाई सुनिश्चित गर्न गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकी तथा बर्थिङ्ग सेन्टरहरुको क्रमशः स्तरोन्नति गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
५९. गर्भवती सुत्केरी महिलाहरु का लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा संचालन संचालन गरिने छ ।
६०. सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउने औषधिहरु सबै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध हुने व्यवस्थाका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
६१. गाउँपालिका स्थित सबै किसिमका स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी, औषधी तथा स्वास्थ्य सेवाको मापदण्ड र व्यवस्थापनको प्रभावकारिता बढाउन अनुगमन र मुल्याङ्कन पद्धति कडाइका साथ लागु गरिने छ ।
६२. गाउँपालिकामा आउनसक्ने महामारी तथा विपदबाट हुनसक्ने सम्भावित जनधनको क्षति न्यूनिकरणका लागि गाउँपालिकाले औषधी र उपकरण सहितको एक स्वास्थ्य इकाई गठन गरी विपद व्यवस्थापन कार्य द्रुत गतिमा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
६३. सबै स्वास्थ्य संस्थाद्वारा हरेक नागरिकमा गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुग्ने गरी निःशुल्क उपचार, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न तथा गाउँपालिकाको प्रसूति सेवालालाई

प्रभावकारी बनाई मातृशिशु स्वास्थ्यमा सुधार ल्याई मातृमृत्युदर, बालमृत्युदर, कुपोषणदर, रोगको प्रकोप दर घटाई CPR औसत आयु वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

६४. जेष्ठ नागरिक, गर्भवती महिला तथा अपाङ्ग नागरिकहरुका लागि समय समयमा घर दैलोमा गएर निशुल्क उपचार कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
६५. १००० दिनका आमाहरु लाई प्रत्येक महिनामा आमा समुहमा आवद्ध गराइ आमा र बच्चाको पोषण स्थिती अवलोकन पोषण परामर्श गर्न नियमित स्वास्थ्य कर्मीले भेट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
६६. गम्भिर प्रकृतीको रोगहरु जस्तै मुटु, किडनी, ब्रेन ट्युमर, क्यान्सर, मोर्टन न्युरोन डिजिज, आदी विरामी लाई उपचारमा अनुदानको व्यवस्था लाई निरन्तरता गरिने छ ।
६७. यस गाउँपालिकाको जनसंख्याको चापलाई मध्यनजर गरी X-ray, USG, Video X-ray, Genaral Lab, Doctor, CS सहितको सेवा दिने एम्बुलेन्स सहितको १० शैयाको अस्पताल संचालनका लागि पहल गरिने छ ।
६८. आँखा उपचार केन्द्र निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
६९. नागरिकको आँखा चेक गरि अप्रेसन गर्नुपर्ने विरामीहरुको कम खर्चमा अप्रेसन हुने गरि नेत्रालय धनगढी संग समन्वय गरि आँखा शिविर लाई निरन्तरता दिइने छ ।
७०. भौतिक पूर्वाधार निर्माण हुन बाँकी रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुको जग्गा व्यवस्था गर्न लगाई भौतिक पूर्वाधार तयार गरि सुविधा सम्पन्न गराइने छ ।
७१. आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि परेका महिलाहरुलाई लक्षित गरी उनीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा सशक्तिकरणका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
७२. यस गाउँपालिकामा संचालन हुदै आईरहेको X-ray सेवा लाई निरन्तरता दिइएको छ ।
७३. गाउँपालिकामा संचालन हुदै आएको नागरिक आरोग्य सेवा केन्द्र लाई निरन्तरता दिइएको छ उक्त केन्द्र संचालनका लागि सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ५ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट ११ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
७४. नागरिक आरोग्य केन्द्र बाट दिइदै आएको थेरापी सेवा लाई निरन्तरता दिइएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म पूर्वाधार विकास तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

७५. “भौतिक पूर्वाधार, विकासको आधार” भन्ने तथ्यलाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकामा भौतिक पूर्वाधारको विकासलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्दै वडा कार्यालय पहुँच मार्ग सडक सञ्जाल स्तरउन्नति कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
७६. नयाँ निर्माण गर्नुपर्ने सडकहरुको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (ई.आई.ए) गर्नका लागी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
७७. यस गाउँपालिका हुदै जाने राष्ट्रिय गौरवको योजना सेती लोकमार्ग को काम अगाडी बढाउनका लागी नेपाल सरकार संग आवश्यक पहल गरिएको छ ।
७८. गाउँपालिकाका स्थानीय सडक तथा ग्रामीण सडकहरुको क्रमशः स्तरोन्नति गरिने छ ।

७९. खानेपानी तथा सरसफाई सेवा उपलब्ध गराउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ । माग र स्रोतको उपलब्धतालाई मध्यनजर गरी 'एक घर एक धारा' को नीतिलाई अगाडी बढाइने छ । बाढी पहिरो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपका कारणले क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका संरचनाको समयमै पुनःनिर्माणको निमित्त सरोकारवाला संग साभेदारीको व्यवस्था मिलाइने छ । यसका लागि उपभोक्ता समितिको संस्थागत क्षमता विकासमा जोड दिइने छ । गाउँपालिकामा सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन का लागी (वास ईकाई) को थप व्यवस्थापन गरिने छ ।
८०. यस गाउँपालिकालाई स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम पालिकाको वास योजना बनाउनका लागि शर्त अनुदान शीर्षकमा रु. ५ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट सरसफाई तथा स्वच्छता व्यवस्थापन का लागी (वास ईकाई) व्यवस्थापनका लागि ५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
८१. गाउँपालिका भित्र संचालन हुने पूर्वाधार निर्माणका योजनाहरुका लागि रु.४ करोड ६ लाख ५ हजार विनियोजन गरिएको छ ।
८२. संघीय सरकार संगको समन्वय सहकार्य संचालन हुने योजनाहरु शर्त अनुदान संचालनका लागि रु ७० लाख विनियोजन गरेको छ ।
८३. प्रदेश सरकार संगको समन्वय सहकार्यमा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु विषेश अनुदान संचालनका लागि रु ३० लाख विनियोजन गरेको छ ।
८४. संघीय सरकार संगको समन्वय सहकार्यमा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु सम्पुरक अनुदान संचालनका लागि रु ५२ लाख विनियोजन गरेको छ ।
८५. सञ्चार क्षेत्रको हक अधिकार सुरक्षित गरी स्थानीय सञ्चार तथा पत्रकारितालाई प्रोत्साहन गर्न सञ्चार क्षेत्रको प्रवर्द्धन कार्यक्रम लाई निरन्तरता गरिएको छ ।
८६. गाउँपालिकामा खेलकूद विकासका लागि खेलकूद मैदान निर्माण गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
८७. खेलकूद कार्यक्रमहरु आयोजना गरी बालबालिका तथा युवाहरुलाई खेलकुद तर्फ आकर्षण गर्न विभिन्न खेलकूद प्रतियोगिताहरु सञ्चालनका लागि रकम विनियोजन गरिएको छ ।
८८. यस गाउँपालिकालाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ शर्त अनुदान शीर्षकमा रु. ४४ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट शिपमूलक कार्यक्रम संचालनका लागि रु ५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
८९. गाउँपालिका भित्रको रोजगारको अवस्था,श्रमिकको अवस्था माग र आपुर्ति,स्थानीय श्रमिकको तथ्याड संकलन,श्रम योग्य जनशक्तीको सीप तथा क्षमता नकसाकन,स्थानीय स्रोत तथा साधनको नक्साङ्कन गरिने छ । उद्यमी लाई सहजीकरण तथा श्रम शक्ती र रोजगारदातालाई समन्वय गर्न रोजगार तथा उद्यम सेवा केन्द्र संचालन सिप तथा रोजगार मेला संचालनको गरिने छ यसका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
९०. स्थानीय आवश्यकता र श्रम वजारको माग अनुसारको रोजगार मूलक सिप विकास तालिम,अनौपचारिक क्षेत्रका अनुभवयुक्त तर प्रमाण पत्र नभएका श्रमिकहरुको सिपको औपचारिक मान्यता प्रदान गर्ने किसिमका कार्यक्रम संचालन गरिने छ । सिप तालिम र

- तालिमपछिको अवसरलाई जोड्नका लागि सरकारी तथा गैरसरकारी निकायसंगको साभेदारीमा साभ्ता पुर्वाधार निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
९१. श्रम बजारको माग,उपलब्ध स्रोत र जनशक्ती रोजगार प्रवृत्तिको अध्ययन गरी रोजगारी रणनीति निर्माण गरिने छ । गाउँपालिका भित्र रोजगारीको क्षेत्रमा रहेका अवसर तथा सम्भावनाको पहिचान,समस्याहरुको निदान र रोजगार सिर्जनाका नवीनतम उपाय एवं विधिहरुको विकास गर्न तथा दिगो रोजगारी विकासका लागि स्पष्ट नीतिगत र संरचनागत व्यवस्था गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
 ९२. कामका लागी रोजगार भन्ने नारा लाई आत्मसाथ गर्दै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिने छ ।
 ९३. यस गाउँपालिकालाई संघिय सरकार बाट भौलगे पुल कार्यक्रम तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ६ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ ।
 ९४. भौलगे पुल को काममा निरन्तरता दिइएको छ र अन्य भौलगे पुलहरु निर्माणमा जोड दिइने छ ।
 ९५. यस गाउँपालिकालाई संघीय सरकार बाट पोषण कार्यक्रम तर्फ सर्शत अनुदान शीर्षकमा रु. ३० लाख बजेट सीमा प्राप्त भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट ४ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
 ९६. यस गाउँपालिकामा पोषणमैत्री स्थानीय शासन प्रबर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
 ९७. महिला तथा बालबालिकालाई लक्षित कार्यक्रम जस्तै बाल पोषण अनुदान, खोप कार्यक्रम, र सुनौला १००० दिनका आमाले हरेक वारखाना चारमा सुदृढीकरण एक घर एक धारा,एक घर एक फिल्टर,एक घर एक करेसावारी र रैथाने खाद्य बस्तुको उत्पादन पशु जन्य खाद्य बस्तुको पहुच आदी समेत बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यक्रम थप ब्यवस्थीत बनाउन संघिय सरकारको प्राप्त बजेट र गाउँपालिकाबाट पनि थप रकम विनियोजन गरि साभेदारीमा पुर्ण पोषण मैत्री बडाहरु हुँदै गाउँपालिका लाई नै पुर्ण पोषण मैत्री स्थानीय तह घोषणा तर्फ उन्मुख गर्ने निति लिएको छ ।
 ९८. बालविवाह, बहुविवाह, बोक्सी प्रथा, लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा, छाउपडी प्रथा जस्ता अन्धविश्वास एवं कुरितीहलाई निरुत्साहित गर्न प्रचलित कानुनको कडाइका साथ कार्यान्वय गर्दै यस्ता कुप्रथा विरुद्ध जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
 ९९. आर्थिक र सामाजिक रुपमा विपन्न, एकल महिला, दलित, जनजाती, अल्पसंख्यक, वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जोखिम अवस्थामा रहेका महिलाहरुको रोजगारी, उद्यमशीलता, क्षमता विकास तथा सशक्तिकरणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
 १००. पोषण विशेष पोषण सम्वेदनशिल र समर्थ बनाउने बातावरण सम्बन्धी कार्याक्रमको विस्तार गरी महिला किशोरी तथा बालबालिकाको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याई मानव पुजिको विकास गरिने निति लिइएको छ ।
 १०१. बालमैत्री स्थानिय शासन सम्बन्धी तालिमका माध्यामबाट यस गाउँपालिकालाई बालमैत्री गाउँपालिका बनाउन जोड दिईनेछ । साथै भौतिक संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री , अपाङ्ग मैत्री बनाउने नीति लिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

१०२. यस गाउँपालिका अन्तरगत सम्पूर्ण बाँकीरहेका वडाहरुमा राष्ट्रिय विधुत प्रसारण लाइन जडान कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०३. यस गाउँपालिका अन्तरगत बाँकी रहेका सम्पूर्ण कार्यालय र टोल बस्तीहरुमा फाइवर इन्टरनेर जडान कार्य लाई निरन्तरता दिइएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फको कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१०४. यस गाउँपालिकाबाट समेत विपद व्यवस्थापनको लागि तर्फ रु. ५० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
१०५. गाउँको बन गाउँवासीको धन अवधारण विकास गरिने छ ।
१०६. गाउँपालिकाले संघ-संस्थाहरूसँग समन्वय गरी नाङ्गा डाँडाहरुलाई हराभरा बनाउन एक गाउँ एक नर्सरीको निर्माणको लागि आवश्यक व्यवस्था व्यवस्थापन गरेको छ ।
१०७. वृक्षारोपणको माध्यमबाट भू तथा जलाधार संरक्षण गरी प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यक्रममा व्यापक जनसहभागिता परिचालन गरिने छ ।
१०८. भूक्षय नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण, जलउत्पन्न प्रकोप, नदी मुहान तथा नदी कटान संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१०९. गाउँपालिकामा विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण योजना अनुरूप कार्य गरिने छ । प्राकृतिक विपदमा परेकाहरुको खोज तथा उद्धार गर्न पूर्वतयारी स्वरूप आवश्यक उपकरणहरु खरिद गरी तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।
११०. गाउँपालिका भित्र निर्माण गरिने सार्वजनिक भवन, खानेपानी, शौचालय, सडकहरु भूकम्प प्रतिरोधात्मकका साथै अपाङ्ग, महिला र बालमैत्री हुने गरी निर्माण गरिने छ ।
१११. जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण गर्न वातावरण संरक्षण र जैविक विविधताको संरक्षणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
११२. गाउँपालिकामा विपद गोदाम घर र स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रमा सामाग्रीको उपलब्ध गराईने छ ।
११३. विपद व्यवस्थापन बारे व्यापक जनचेतना फैलाउने निती लिइने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म कर प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

११४. गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याई राजस्व संकलन नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
११५. कर सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी करको दायरा विस्तार गरिनेछ ।
११६. गाउँपालिकाको करको संरचना र करका दरहरु समय सापेक्ष हुने गरी कर प्रणालीलाई थप प्रगतिशिल एवं समन्यायिक बनाइनेछ ।
११७. करको दर तथा दायरा फराकिलो पारी आत्मनिर्भर गाउँपालिका बन्न आन्तरिक स्रोतको खोजी गरिनेछ ।

११८. गाउँपालिकास्तरमा कर असुल उपर गर्न, चुहावट नियन्त्रण गर्न, समन्वय र अनुगमन गर्न तथा संगठन संरचना तयार गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब कार्यान्वयन क्षमता सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

११९. विगतका क्रमागत आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई सम्पन्न गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई नयाँ आयोजनाहरूलाई कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
१२०. गाउँपालिकालाई प्राप्त स्रोतहरूको उचित व्यवस्थापन गरी र समयमा उपलब्धी हासिल गर्न गाउँस्तरको योजनाहरू तर्जुमाका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१२१. गाउँपालिका र वडा कार्यालयले सञ्चालन गरेका तर स्रोतको अभाव रही सम्पन्न हुन नसकेका र दोहोरो नपर्ने अवस्थामा लागत प्रतिफल अनुकूल र सामाजिक दायित्वका आधारमा प्राथमिकता प्राप्त आयोजना तथा कार्यक्रममा आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गरिने छ ।
१२२. सडक, खानेपानी, सिँचाइ, तटवन्धन लगायत ऊर्जाका आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा आवश्यकताका आधारमा सम्भाव्य योजनाहरूको अध्ययन प्रतिवेदनहरू तयार गरी स्वीकृत भएपछि मात्र कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ ।
१२३. यस कार्यालयबाट हुने गरेका विकास निर्माणका कामहरूको अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित रुपमा सूचक सहितको अनुगमन गरी सार्वजनिक गरिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१२४. आगामी आर्थिक वर्षको लागि विनियोजित बजेटको स्रोत फरक पर्न गएमा सो लाई आउने अधिवेशन संशोधन गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था मिलाएको छ ।
१२५. बजेट कार्यान्वयनको प्रगति र देखिएका समस्या समाधान गर्न त्रैमासिक रुपमा विषयगत शाखा प्रमुखहरू र वडा सचिवहरूको उपस्थितिमा बजेट समिक्षा गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

१२६.

अध्यक्ष महोदय,

अब म संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१२७. पुरानो र जीर्ण हुँदै गएका वडा कार्यालयहरूको भवन मर्मत तथा सुधार कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
१२८. विभिन्न क्षेत्रमा हुने गरेका संस्थागत र मिलोमतोमा हुने भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
१२९. गाउँपालिका र अन्तर्गतका निकायहरूको सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता, प्रभावकारिता र पारदर्शीता कायम गर्न नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।
१३०. बजेट खर्च गर्दा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सुदृढ गरी आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
१३१. ईन्टरनेटको माध्यमबाट कार्यालयलाई कागज रहित कार्यालय बनाइने छ र प्रत्येक वडाहरू र विद्यालयहरूमा ईन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउने कार्य लाई निरन्तरता दिइएको छ ।

१३२. गाउँपालिकाले निर्माण गरेको कार्ययोजना अनुसार कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१३३. गाउँपालिकाका सबै सरकारी कार्यलयहरूमा सुशासनका औजारहरू (सार्वजनिक सुनुवाई,सार्वजनिक परिक्षण,गुनासो व्यवस्थापन तथा गुनासो पेटीका,नागरिक वडापत्र,डिजिटल नोटिस बोर्ड,वेबसाईड अध्यावधी नागरिक वडा पत्र) लगाएतको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।
१३४. गाउँपालिका भित्र रहेका कार्यरत कर्मचारीहरू मध्येबाट उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म महिला तथा बालबालिका तथा न्यायीक समिति सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१३५. महिला तथा बालबालिका,अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि रु.२७ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
१३६. न्यायीक समिति संचालन तथा व्यवस्थापनका लागि रु. १४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
१३७. महिला हिसां न्युनिकरणका लागि विभिन्न सन्देश मुलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
१३८. हिसांमा परेका,एकल महिलाहरू लाई सिप मुलक तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
१३९. अपाङ्गता भएका ब्यक्ती,महिला,दलित,अल्पसङ्कका लागि उद्यम दर्ता निशुल्क गर्ने र करमा सहूलित प्रदान गरिने छ । उनीहरू लाई रोजगारमा प्राथमिकता दिई आरक्षण प्रदान गरिने छ ।
१४०. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू लाई सिप र क्षमता अनुसारको तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
१४१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू लाई अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
१४२. लैंगिक हिंसा न्युनिकरण बालविवाह निवारणका लागि सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले विगतमा घोषणा गरेको कार्यक्रम अन्तगत रहि महिला सशक्तिकरणका कार्यका साथै सानै छु बढ्न देउ बालविवाह होइन पढ्न देउ भन्ने नारालाई मुलप्रवाहमा ल्याई अभियान संचालन गरिने छ ।
१४३. वडाहरूमा गठित अपाङ्ग समुहहरू लाई थप व्यवस्थित बनाइने छ ।
१४४. अपाङ्गता भएका ब्यक्तिको स्तरउन्नतीको लागि विभिन्न संघ संस्थाहरू संग कार्यक्रम संचालनको लागि पहल गरिने छ ।
१४५. सबै नागरिकको न्यायमा पहुच पुल्याउनका लागि विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

१४६. स्थानीय न्यायीक समितिले मेलमिलाप गराउन सक्ने मुद्दाहरु मेलमिलापको लागि प्रत्येक वडाहरुमा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरु लाई व्यवस्थित गर्ने र गाउँपालिकामा मेलमिलाप कार्य लाई निरन्तरता गरिने छ ।
१४७. जेष्ठ नागरिक लाई सम्मान कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- अध्यक्ष महोदय,**
अब म राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पन्जीकरण शाखा सम्बन्धी कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।
१४८. व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा ब्यावस्थापन सुचना प्रनाणी र व्यवस्थापन घटना दर्ता सुदृढीकरणका लागी राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पन्जिकरण विभागबाट रु. ५ लाख शर्त अनुदान विनियोजन भएको छ । यस गाउँपालिकाबाट ३ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
१४९. व्यक्तिगत घटना दर्ता पूर्ण अनलाइन प्रणाली लाई निरन्तरता दिइने छ ।
१५०. व्यक्तिगत घटना तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सम्बन्धीत वडा कार्यालय बाट अनलाइन मार्फत सन्चालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१५१. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण लाई सहज बनाउनका लागी प्रत्येक सेवा ग्राहीको परिचय पत्रको व्यवस्था गरिनेछ ।
१५२. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बैक मार्फत संचालन लाई निरन्तरता दिइने छ ।
१५३. प्रत्येक वडा बस्तीमा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
१५४. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्तामा नागरिकको सहज पहुच पुयाउन तथा शत प्रतिशत घटना दर्ता गराउन सुचना संचार तथा पहुँच अभियान(दर्ता शिविर) संचालन गरिने छ ।
१५५. सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीको नविकरण गर्दा बायोमेट्रिक स्केन डिभाइसको माध्यम बाट नविकरण गर्ने निती लिइएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटको विनियोजन र स्रोतको व्यवस्था सम्बन्धी योजना र अघिल्लो वर्षको विनियोजनबाट भएको खर्च प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु :

- आर्थिक वर्ष २०८१/२०८२ का लागि नेपाल सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ९ करोड ८५ लाख, राजस्व बाँडफाँड तर्फ रु.८ करोड २८ लाख र शर्त अनुदान तर्फ रु.२२ करोड १२ लाख ९८ हजार, प्रदेश समानिकरण ८९ लाख ४१ हजार, प्रदेश राजस्व बाडफाड १२ लाख २२ हजार, प्रदेश सम्पुरक ७१ लाख २५ हजार, प्रदेश विशेष अनुदान ३५ लाख, प्रदेश सरकार शर्त अनुदानमा रु. २ करोड ५२ लाख ५० हजार, आन्तरिक श्रोत तर्फ रु ३४ लाख ४६ हजार ८ सय ५२, संघीय विशेष अनुदान तर्फ ६० लाख गरी जम्मा रु ४५ करोड ८० लाख ८२ हजार ८ सय ५२ रुपैया चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन गरेको जानकारी गराउँद छु । नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट विनियोजन हुन सक्ने सम्पूरक तथा विशेष अनुदान रकमलाई गाउँपालिकाले आफूले पहिचान गरी आफ्नो क्षेत्रमा पूर्वाधार

विकासका योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि योजनाको सम्भाव्यता, लागत, प्रतिफल वा लाभ, योजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने वित्तीय वा भौतिक क्षमता वा जनशक्ति योजनाको आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट अनुमोदन का लागि पेश गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय,
अन्त्यमा

- यस नीति तथा कार्यक्रमबाट आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भई उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल हुने अपेक्षा राखिएको छ । प्रस्तुत बजेटबाट मानव विकास सूचकमा क्रमशः सुधार हुँदै जानेमा विश्वस्त छु ।
- यस गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम एवं आगामी वर्ष २०८१/२०८३ को बजेटका सिद्धान्त, उद्देश्य, प्राथमिकता र प्रमुख नीति उपर गाउँसभामा घनिभूत छलफल भई गाउँसभा सदस्यज्यूहरुले दिनुभएका सुभावहरु प्रस्तुत बजेटको आधारको रुपमा रहेका छन् । बजेट छलफलका क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुभाव दिनुहुने गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीज्यूहरु, कर्मचारीहरु, स्थानीय वुद्धिजीवि, नागरिक समाज तथा सामुदायिक एवं सामाजिक संघ संस्थाहरु, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरु र सबै छान्नाबासीहरुमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
- गत वर्षका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु कार्यान्वयन एवं सम्पन्न गर्न आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुऱ्याउनु हुने जनप्रतिनिधि ज्यूहरु, कार्यपालिका एवं गाउँसभाका पदाधिकारी ज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, करदाताहरु, स्थानीय वुद्धिजीवि, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु, सरोकारवालाहरु, पत्रकार तथा सञ्चारकर्मीहरु, सरकारी, गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरु आमनागरिकहरु लगायत यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिँदै आगामी दिनहरुमा पनि बजेटको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरुबाट अझ बढी पारदर्शीता, मितव्ययिता, सहभागिता एवं थप उत्तरदायी भूमिकाको अपेक्षा राख्दछु ।

धन्यवाद !

मिति: २०८२ असार १० गते

विष्णु कुमार थापा
उपाध्यक्ष
खप्तडछान्ना गाउँपालिका